

va fi rupt, prin blesteme și penitențe, de sufletul său, de umbra sa...

Ar fi de reproșat dramatizării înfăptuite de Viorica Huber Rogoz, dar și regizorului, o anume imprecizie în angajarea unor simboluri, precum inimă, suflet și umbră. Pescarul își pierde și inima, și sufletul, și umbra. Se fac distingeri morale cu totul aiuritoare: să nu-ți pierzi sufletul, dar mai ales, mai ales să nu-ți pierzi inima. De multe ori replicile sună cam așa, astfel încât nu știi dacă se intră într-un târâm al conceptelor sau este vorba despre o reproducere în termeni sinonimici, redundanți a textului original. Oraculare avertismente morale pun sistematic în relație adversativă

inima și sufletul, inima și umbra, separă arbitrar înțelesuri sau le amestecă în mod neprevăzut. Povestea e cuceritoare, dar situațiile textuale sunt uneori neclare.

Un al doilea reproș se împletește paradoxal cu evocarea uneia dintre esențialele merite ale spectacolului. Pentru un spectacol de o asemenea anvergură a imaginarului, fascinant, de o bună calitate a invenției scenotehnice și de un asemenea rafinament al sugestiilor, s-ar fi convenit și un univers muzical pe măsură: adică nou, special creat. Subtilitatea punerii în scenă, sprijinită substanțial de scenografia doamnei Simó Enikő (păpuși expresive, imense chipuri de monștri, măști stranii, o atmosferă

încărcată de mister, surprize de efect vizual, rafinament al compozițiilor de culoare etc.), pretind, amândouă, și un corespondent **original** (chiar dacă nu neapărat pe măsură) în plan auditiv. Altminteri, halourile cosmogonice ale muzicilor lui Jean-Michel Jarre sunt deja de mult prea la îndemâna tuturor creatorilor de teatru de animație... Sună, ca să zic așa, fals, pentru că auzim aceeași muzică, dar ascultăm alte povești... Prea frumoasă, muzica asta de mucava, și prea de împrumut! E singurul element elementar și ruginit într-o minunată montare de teatru pentru copii.

SEBASTIAN-VLAD POPA

TELETEATRU

Grandioasa montare a lui Giorgio Strehler cu **Urșii munților** de Luigi Pirandello demonstrează că totul este posibil!

Este posibil ca peste zeci de ani să se stabilească un consens între doi giganți ai artei teatrale: dramaturgul Pirandello care, apărând imunitatea textului, îl identifică cu Teatrul, „cel care rămâne și dincolo de spectacolul efemer”, și regizorul Strehler care, luptând pentru ștergerea barierelor naționale, e conștient că „vorbește” contemporanilor prin intermediul creației literare a predecesorilor.

Miracolul a devenit posibil datorită camerei de luat vederi care – iată – poate fixa „clipa” reprezentației, oferind-o lumii întregi prin intermediul televiziunii.

„Cutia” magică amintește de butada directorului de scenă italian căruia îi place să asemuiească „tainele autorilor” cu acele cutii chinezești: deschizând-o pe cea mare, dai peste una mai mică și așa mereu, până la una minusculă!

Ambiționând viziuni integratoare (precum **Faust**-ul goethean ori **Memoriile** goldoniene), era firesc ca Giorgio Strehler să se oprească și asupra piesei testamentare a lui Luigi Pirandello, devenită – prin faptul că nu a fost încheiată de scriitor – un fel de **opera aperta**, totodată artă poetică, vila în care sunt invitați actorii fiind un perimetru teatral alegoric, asemeni insulei sclavilor „marivaudi” sau celei a Prosperilor shakespearieni.

Spiritul ludic animă deopotrivă toate personajele, care – prin excelența interpreților Andrea Jonasson, Giancarlo Dettori, Franco Graziosi, Leonardo De Colle, Anna Saia, Lino Troisi, Enzo Tarascio, Francesco Cordella, Santa Calogero, Giulia Lazzarini, Gianfranco

URIAȘII... ȘI PIGMEII

Mauri, Nadia Rinaldi, Fabrizio Caleffi, Maximilian Mazota – creează măști antologice descinse din întreg universul pirandellian, înglobate în acest teatru în teatru în teatru, ajuns spectacol în spectacol în înregistrare (canalul ARTE, regia TV Michel Muller).

O înregistrare excepțională care, prin dinamica montajului, originalitatea unghiulației și a încadraturilor, reușește să-i teleporteze pe telespectatori alături de spectatori-eroi ce participă activ la aventura trupei confruntate cu un alt tip de magie și un alt tip de tiranie. Glisarea se produce pe nesimțite, poate și datorită efectului hipnotic pe care-l exercită însăși viziunea plastică a montării, gândită asemeni unei veritabile colonne dedicate pirandellismului, actorii tinzând să închipuie basoreliefurile vastei panorame spiralete (decorurile, Ezio Frigerio).

Și muzica astrală (Fiorenzo Carpi) contribuie la materializarea unei senzații aproape subliminale, transmisă posterității de către Pirandello însuși în paginile „Umorismului”, atunci când se referă la impresia de vârtje în contrast cu stabilitatea atât de zadarnică a lucrurilor: „Viața, care se învârteste mărunță, obișnuită, printre aceste aparențe, ni se pare că nici nu există cu adevărat, că e un fel de fantasmagorie mecanică”.

Scenografia triumfalistă (amintind indirect de arhitectura epocii elanurilor fasciste ale scriitorului) convine perfect acestei tentative de edificare a unui „mit al artei” pe care, în mod declarat, Pirandello îl proiectase în triptic cu „mitul

religiei” (**Lazzaro**) și „mitul social” (**La nuova colonia**).

Premonitory pentru marea conflagrație ce avea să vină este conflictul tragicomic iscat de înfruntarea dintre orgolii și frustrări, iluzionări și violență. Aceste fantome ale adevărilor existențiale sunt antrenate în jocul de forțe, de umbre desfășurat pe ecranul vremii (vremilor) – un veritabil masacru intens decantat.

Da, timpul avea să certifice afirmația dramaturgului, care susținea că piesele sale „se nasc din imagini”. Cercul demonstrației de magie se-nchide perfect.

*
* *

Epuizați, parcă, de efortul preluării și retransmiterii acestei capodopere (insuficient mediatizată), cei de la Departamentul Teatru al TVR nu au făcut, în primele luni ale lui '96, decât să reia o excelentă producție laureată (propusă distincțiilor UNITER pentru stagiunea 1994-1995, deși a avut premiera pe post în primele zile ale acestui an) și să programeze o altă realizare, minoră de astă dată, filmată în și gândită pentru sezonul estival. O piesuliță polițistă, **Ochiul pendulei**, după „A doua împușcătură” de Robert Thomas, care a dat de lucru în primul rând lui Cornel Todea (scenariul și regia, sub așteptări), câtorva actori – Iuliana Ciugulea (care ar merita mai mult), Traian Stănescu, Geo Costiniu, Sebastian Papaiani –, operatorilor Emil Hențiu și Mugur Nedelescu, plus sunetiștilor Mihai Dragotă, Dan Marinescu, Alexandru Ivan, Dorin Mocanu...

IRINA COROIU